

VALORIFICAREA OPORTUNITĂȚII REPREZENTATE DE FINANȚĂRILE INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL CULTURII – O PRIORITATE PENTRU COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL „ASTRA”

Adriana AVRAM

În cadrul Departamentului Marketing al Muzeului „ASTRA” există direcția de **management al proiectelor** care funcționează în concordanță cu planul general de dezvoltare al unităților muzeale și cu calendarul anual de manifestări organizate de instituție. Finanțările au în vedere posibilități noi de restaurare și de valorificare a patrimoniului muzeal. Există, de asemenea, proiecte care vizează realizarea unor centre de valorificare a meșteșugurilor tradiționale (un proiect pe tema civilizației lemnului, de exemplu, care vizează realizarea a patru centre-pilot, de revitalizare a tradițiilor populare) etc. Se urmărește și atragerea de finanțări în vederea dezvoltării de programe în afara programului minimal al instituției, programe spectaculare ce au ca obiectiv promovarea și păstrarea valorilor patrimoniului cultural imaterial. Alte direcții pentru care se urmărește atragerea de fonduri sunt investițiile în infrastructura de valorificare turistică a patrimoniului Complexului Național Muzeal „ASTRA” și în perfecționarea personalului specializat în restaurare și conservare activă.

În vederea realizării unor lucrări de investiții necesare dezvoltării și modernizării, Complexul Național Muzeal „ASTRA” intenționează să acceseze și să beneficieze de fonduri externe nerambursabile care să sprijine astfel conservarea și valorificarea adecvată a patrimoniului cultural național administrat de Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” din Dumbrava Sibiului. Aceste fonduri sunt reprezentate de Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European, componenta Conservarea Patrimoniului Cultural European. Mecanismul Financiar al SEE constituie un program finanțat de Norvegia, Islanda și Liechtenstein pentru proiecte ce contribuie la coeziune economică și socială. Prin proiectul **Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural din Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” din Dumbrava Sibiului** se vor urmări două obiective principale: • Un obiectiv ce vizează patrimoniul mobil din Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” – realizarea depozitului care să găzduiască patrimoniul din Muzeu, incluzând laboratoarele de restaurare și conservare activă: **Centrul „ASTRA” pentru Patrimoniu**. • Un obiectiv centrat pe patrimoniul imobil, cuprinzând activitățile: restaurarea monumentelor reconstruite în cadrul Muzeului în aer liber, tratamente de conservare activă împotriva factorilor de mediu și biologici. **Centrul „ASTRA” pentru Patrimoniu** este o investiție unică la nivelul muzeografiei românești. Clădirea, amplasată în muzeul din Dumbrava Sibiului (sectorul administrativ), va prelua funcțiile de depozitare a colecțiilor de patrimoniu mobil ale muzeului (peste 22.000 de obiecte), pe cele de restaurare și pe cele de pregătire a personalului în domeniul conservării patrimoniului. Centrul va fi unic nu numai prin respectarea tuturor standardelor de actualitate în domeniul depozitării și restaurării colecțiilor, ci și prin atenția deosebită acordată aspectelor legate de respectarea mediului și de eficiența și independența energetică prin folosirea surselor de energie regenerabilă, proiectul câștigând astfel prin sustenabilitate și constituindu-se într-un exemplu de bună practică.

De asemenea, se urmărește realizarea unui schimb de experiență cu Institutul de Cercetare SINTEF din Trondheim, Norvegia, și crearea premiselor pentru inițierea și dezvoltarea unei structuri asociative a muzeelor din Europa ce păstrează și promovează patrimoniul mobil din lemn. Valoarea totală a proiectului se ridică la 3.239.351 euro.

„Crearea și modernizarea infrastructurii de valorificare turistică a patrimoniului cultural al Muzeului Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” din Dumbrava Sibiului” este un proiect ce vizează Programului Operațional Regional AXA PRIORITARA 5: Dezvoltarea durabilă a turismului regional și local, Domeniul major de intervenție 5.1: Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, crearea și modernizarea infrastructurilor conexe.

În fiecare an, afluxul de vizitatori care trec pragul Muzeului Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” din Dumbrava Sibiului este în creștere. În anul 2007, peste 260.000 de vizitatori au beneficiat de oferta de servicii culturale – turistice a muzeului. Cu toate acestea, infrastructura care asigură accesul în Muzeu, monument istoric de categoria A inclus pe lista Ministerului Culturii și Cultelor sub numărul SB-a-A-II-12012, a rămas subdimensionată și neadaptată noilor cerințe și standarde. În vederea atingerii obiectivelor de conservare și valorificare turistică adecvată a patrimoniului cultural național administrat de Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” din Dumbrava Sibiului, Consiliul Județean Sibiu depune spre aprobare un proiect de finanțare în vederea reabilitării și modernizării infrastructurii de valorificare turistică a patrimoniului cultural din Muzeu în aer liber. Având în vedere că Muzeul „ASTRA” nu este considerat solicitant eligibil în cadrul acestei linii de finanțare, proiectul urmează să fie depus spre evaluare și implementat de către Consiliul Județean Sibiu. Valoarea totală a proiectului se ridică la suma de 643.468 euro.

Un alt proiect constă în **Promovarea dezvoltării durabile a spațiului rural din România prin revitalizarea și valorificarea aspectelor tradiționale ale Civilizației Lemnului – LemnArt** care este depus în cadrul POS DRU 5.2. – Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane; Axa Prioritară 5 „Promovarea măsurilor active de ocupare” Domeniul Major de Intervenție 5.2 „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”. Zonele rurale ale României se confruntă cu aceleași probleme ca zonele similare ale Europei: îmbatrânirea populației și scăderea demografică, lipsa perspectivelor de angajare a tinerilor, pericolul în care se află patrimoniul tangibil sau intangibil. Zonele rurale nu mai sunt sustenabile din cauza discrepanțelor majore dintre specificitatea angajărilor din mediile urbane și rurale și rata mare a angajărilor sau a muncii depuse în cadrul agriculturii de subsistență. Chiar și așa, zonele rurale dețin cel mai mare potențial în ceea ce privește resursele care pot fi recuperate, revitalizate și valorificate. De mare potențial este *Civilizația lemnului*, prelucrarea lemnului fiind una dintre ocupațiile tradiționale de bază în multe dintre zonele rurale ale României, care în zilele noastre ar putea fi transformată într-o adevărată piață în folosul individului. Civilizația lemnului cuprinde un set de valori și standarde ale societății tradiționale românești, în care lemnul a fost utilizat în majoritatea ocupațiilor, direct sau prin intermediul uneltelor tradiționale. Proiectul Complexului Național Muzeal „ASTRA”, realizat în colaborare cu Asociația Creatorilor Populari din România, urmărește salvarea și revitalizarea unor meșteșuguri tradiționale, valoroase atât din punct de vedere istorico-etnografic, cât și economic. De asemenea, vor participa, în calitate de parteneri, Fundația Internațională „Constantin Brâncuși”, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și societățile italiene CRESME și Expert Italia. Proiectul va fi implementat în zone în care civilizația lemnului a avut și are un rol extrem de important în procesul de dezvoltare a comunității. Astfel, sunt avute în

vedere Maramureșul, Gorjul, Vrancea și zona Bucovinei. În toate aceste spații oamenii s-au definit adeseori prin civilizația lemnului, de la care au preluat nenumărate forme și semnificații. Lemnul a fost în același timp unealtă și simbol, valoare în sine și intermediar pentru obținerea unor noi valori. Fie că a fost utilizat în construcții, la clădirea de case și biserici (sunt sute de biserici de lemn în toate colțurile țării, multe dintre ele declarate deja monumente istorice și aflate, din păcate, într-un proces de degradare din care multe dintre ele nu mai pot fi salvate). Proiectul este în concordanță cu normele europene, atât din punct de vedere ecologic, respectând un program foarte strict al valorificării resurselor de orice tip, cât și la nivel socio-economic. Din punct de vedere cultural, proiectul are în vedere evidențierea unor valori identitare și stabilirea unor raporturi cu contribuții similare din alte țări, a caror experiență dorim, de asemenea, să o folosim. Valoarea totală a proiectului se ridică la 5.012.194 euro.

Pe plan local, în domeniul patrimoniului cultural imaterial și în concordanță cu directiva UNESCO privind Anul Internațional al Astronomiei 2009, va fi implementat proiectul **Observator Astronomic. Viziunea populară asupra cerului**. Pentru acest proiect, iar planificarea tehnică s-a făcut în colaborare cu Complexul Muzeal de Științele ale Naturii din Galați. Problema identificată nu numai în cadrul comunității dar și pe plan național este lipsa unui program cultural - educativ care să aducă în prim plan ansamblul de credințe populare românești asupra cerului, oferind totodată posibilitatea copiilor și tinerilor de a observa în spirit științific (accesibil și în același timp interesant) toate acele astre și fenomene care stau la baza numeroaselor credințe și legende populare prin care înaintașii noștri explicau lumea perceptibilă dar intangibilă. Proiectul urmează să promoveze și să perpetueze în rândul copiilor și tinerilor din Sibiu valorile culturii populare tradiționale ca parte a patrimoniului cultural imaterial. Proiectul are ca obiective valorificarea patrimoniului cultural imaterial din România (constând în bagajul de valori și credințe legate de fenomenele și corpurile cerești) și constituirea unei oferte cu caracter complementar la programa școlară, pentru cadrele didactice și în același timp a unei oferte culturale clare, atrăgătoare, pentru toți tinerii.

Proiectele Complexului Național Muzeal „ASTRA” sunt menite să susțină muzeul în îndeplinirea misiunii culturale asumate, extinzând aria de acoperire a efectelor multiplicatoare de la nivelul comunității locale la nivel european, beneficiind de rezultatele operaționale și strategice preconizate ce pornesc de la reducerea disparităților la nivel de dotări, infrastructură și know-how și până la dezvoltarea de programe culturale cu caracter de universalitate.

TAKING ADVANTAGE OF THE OPPORTUNITY REPRESENTED BY INTERNATIONAL GRANTS IN THE FIELD OF CULTURE - A PRIORITY FOR „ASTRA” NATIONAL MUSEUM COMPLEX

Acknowledging in depth the problems and needs of the beneficiaries from the cultural field, in general, and of the cultural heritage, in particular, „ASTRA” National Museum Complex has allocated important resources in order to identify and develop projects for accessing the financing opportunities available for Romania after the accession to the EU. Apart from the specific cultural programs, primarily funded by the Ministry of Culture or local authorities, the large investment programs are only feasible through non-disbursable international funds, mainly because of the great extent in terms of resources – financial, human, material – they require. The priorities identified by „ASTRA” through situational analysis are directly connected to the preventive conservation (logistics and know how) and heritage restoration, to the need of updating the conservators' professional skills to international standards and to the infrastructure for touristic valorisation of cultural heritage.